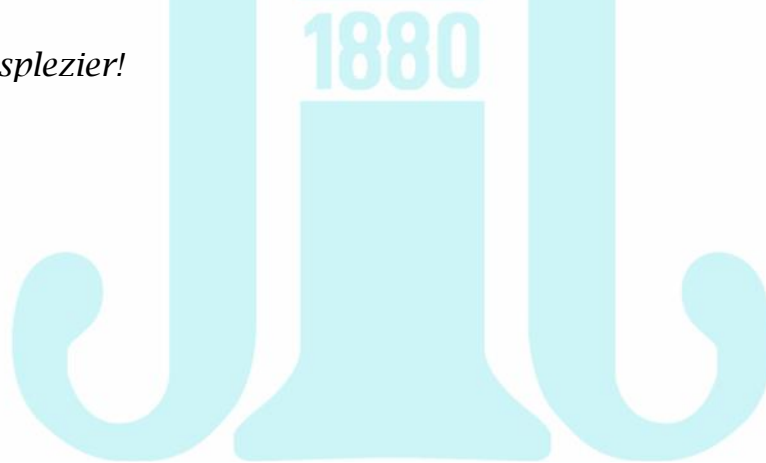

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

IDA

Toneelstuk in twee delen

door

1880

Mia Alleyn

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2005

Nr.2888

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A. worden gestuurd.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

TARIEFCODE A1

BELANGRIJKE OPMERKING !

<p>Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk <i>IDA</i> op te voeren moet de naam van auteur <i>MIA ALLEYN</i> vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.</p> <p>De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.</p>

Wettelijk depot D/2005/0220/030
ISBN 978-90-385-09297

© 2005 Toneelfonds J. Janssens/Mia Alleyn
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

(6 dames – 4 heren)

IDA : (in flashback) 35/40 jaar. Jongste van de kinderen Dessauvage.

ROBERT : 50/55 jaar. Broer van Ida.

GISELE : zijn echtgenote.

ANNA : 40/50 jaar. Zus van Ida.

DIRK THYME : haar echtgenoot.

INES : dochter van Anna en Dirk.

LEA : werkster bij Anna en Dirk.

IDA'S MOEDER : (in flashback).

PIERRE : Ida 's geliefde (in flashback).

POLITIE-INSPECTEUR

KORTE INHOUD

Ida, de zus van Robert en Anna, is bij een verkeersongeval om het leven gekomen. Zij was ongehuwd en had geen kinderen. De begrafenis moet geregeld worden en tijdens de familiebijeenkomsten in dat verband, komen heel wat zaken aan het licht die de dood van Ida in een ander perspectief plaatsen. In een aantal flashbacks verneemt de toeschouwer hoe diep Ida door het leven gekwetst was en met welke donkere geheimen zij leven moest. Stilaan groeit de zekerheid dat Ida niet zomaar is verongelukt, maar dat zij bewust een einde gemaakt heeft aan haar leven. Voor haar familie is dit bijzonder confronterend.

EERSTE DEEL

(Lea ruimt op in de woonkamer van Anna. Anna zit aan tafel.)

LEA : ‘t Zijn wrede dingen, zeg ik. Vorige week zat ze hier nog aan tafel met madame... Hoe heet ze ook weer ? Van die schoolmeester met zijn Chinees dochtertje ...

ANNA : Madame Decorte !

LEA : Juist, ja ! Ik kon niet op haar naam komen.

ANNA : Dat is geen Chineesje hoor, ‘t is er eentje van Korea.

LEA : Wel ja, met van die scheve ogen zijn voor mij allemaal Chinezen. Of van Japan natuurlijk. ‘t Is niet te geloven ! Het ene moment is een mens er nog en een ogenblik later niet meer. Je mag er eigenlijk niet aan denken hé. Dat het leven zo opeens voorbij kan zijn.

ANNA : Ja, ‘t is verschrikkelijk ! Het dringt nog altijd niet heel tot mij door.

LEA : Je zal wel geschrokken zijn zeker, zo midden in de nacht de gendarmes aan de deur ?

ANNA : Je kunt dat denken. Mijn eerste gedacht was : is Inès al thuis ? Die ene, zo’n dikke met een zwarte moustache vroeg : “Bent u familie van Mevrouw Ida Dessauvage ?” Ik zei natuurlijk van ja en toen vroegen ze of ze binnen mochten komen. Ik voelde direct dat ze niet met goed nieuws kwamen.

LEA : Vaneigens ! Welk goed nieuws zouden de gendarmes nu midden in de nacht komen brengen ? En dan ?

ANNA : Ik zei dus dat Ida mijn zuster was enne ... *(begint te huilen)* toen hebben ze gezegd dat er een ongeluk was gebeurd. “Een ernstig auto-ongeluk”, zeiden ze. Dirk had het dadelijk begrepen. Ik niet. ‘t Is je zuster en je denkt nog niet onmiddellijk het ergste. Enfin, dan hebben ze gezegd dat ze overleden was. Ik dacht dat ik in de grond zonk.

LEA : Dat kan ik geloven. Hoe zijn ze eigenlijk zo rap bij jullie terecht gekomen ?

ANNA : In Ida’s handtas zat een notaboekje met telefoonnummers en adressen. Ze hebben eerst geprobeerd onze Robert te bereiken, maar daar was niemand

thuis. Toen zijn ze naar hier gekomen. Dirk heeft dan nog eens geprobeerd te bellen en toen nam Robert wel op. Ze kwamen juist thuis van een souper van de Lions Club. We hebben ons dan aangekleed, we zijn naar Robert en Gisèle gereden en daarna zijn we samen naar het A.Z. gegaan. Eerst mochten we haar niet zien, maar wat later, na veel aandringen, wel. Ze was haast niet te herkennen. *(Begint weer te huilen)*

LEA : Och God, och God, toch ! Ik weet niet of ik daar tegen zou kunnen. En zeggen dat ze altijd zo'n knappe vrouw is geweest.

ANNA : Voor haar leeftijd ... ja !

LEA : Wat is er eigenlijk gebeurd ?

ANNA : Langs de Hogeweg, even voorbij de brug, is ze tegen een boom gereden. Waarschijnlijk heeft ze de bocht gemist en ...

LEA : Droeg ze haar gordel ?

ANNA : Dat weet ik niet. De politie heeft daar niets van gezegd en wij hebben het ook niet gevraagd. Wat doet het er trouwens toe ? Ze had een dubbele schedelbreuk, haar linkerarm en been waren op meerdere plaatsen gebroken en haar lever was gescheurd. Tegen dat andere automobilisten het wrak in de gracht ontdekten, was ze al overleden.

LEA : De bocht is daar toch niet zo scherp ?...

ANNA : Misschien was ze vermoeid ... Hoe gaat dat allemaal hé ? Misleid door het donker, te hoge snelheid ... en de controle over het stuur verloren. Wie zal het zeggen ?

LEA : Zij in elk geval niet meer !

ANNA : Dat we dat nu nog moeten beleven. De kranten staan er elke dag vol van, maar je staat er nooit bij stil dat het je ook kan overkomen.

LEA : Dat was daar wat te zeggen in die kliniek zeker ?

ANNA : Dat zie je van hier ! Robert was zo wit als een lijk en ... beven ... En aan Gisèle heb je op zo'n momenten ook niets. Ze stond daar maar te snotteren en van haar theater te maken. Veel komedie in mijn ogen, want zij en Ida... dat heeft nooit erg goed geboterd. Goed dat Dirk nog kalm bleef.

LEA : Ja, pas maar op dat hij later de weerbots niet krijgt. Je hoort dat nog. Ze houden zich sterk op het moment zelf, maar achteraf krijgen ze de klop. 'k Heb het

genoeg gezien bij Georges van naast de deur, toen zijn broer een hartinfarct had gekregen. Hij ...

ANNA : Ja Lea, dat heb je al verteld.

LEA : Wanneer is de begrafenis ?

ANNA : Vrijdag. 't Is de begrafenisondernemer die alles regelt. Hij komt deze namiddag. Er moet nog van alles besproken en beslist worden ...

(Dirk komt binnen)

DIRK : Is er koffie ? Mijn hoofd barst ongeveer. 't Komt weer allemaal samen; je zult nooit anders zien.

ANNA : Kom, zet je neer en kalmeer een beetje. Lea, is er nog koffie over ?

LEA : 'k Heb juist het restje weggegoten. Hij was toch al koud.

ANNA : Zet maar een kan verse. Als Robert en Gisèle straks komen, moet er toch koffie zijn. En de begrafenisondernemer kan hier ook elk moment arriveren.
(Tot Dirk) Was er misschien iets op het bureau ?

DIRK : Och mens, 't was daar precies weer een zottenkot. Die levering voor Devos in Mechelen was niet klaar en Mireille draaide ook half over haar toeren. Ze had nog maar eens ambras gehad met haar schone vent en Celientje was weer ziek.

ANNA : Wat heb je eigenlijk aan zo'n secretaresse ? Ofwel is zij ziek ofwel haar kleine. 't Is altijd iets met haar.

DIRK : Zijn er nog bruistabletten in huis ? Ik zie verdomme scheel van de koppijn.

ANNA : In de bovenste lade van de nachttafel, als er nog zijn tenminste. Leg je een beetje op bed, dan gaat het rapper over. Dadelijk zijn Robert en Gisèle hier en er moet nog veel geregeld worden. Dat het een beetje kalm verloopt, want je kent haar hé ?

(Op dat moment komt Inès binnen.)

INES : Pa, ma ... ik zou hier al eerder geweest zijn, maar er was alweer vertraging met de treinen.

DIRK : Ik ga even liggen ; mijn hoofd staat op springen. *(af)*

ANNA : 't Zijn toch geen belangrijke lessen die je brost ? Je weet dat pa dat niet graag heeft en de professoren houden er ook rekening mee als je teveel afwezig bent.

INES : Maar nee ma ! Ik ben haast nooit afwezig. Joris Van Houte zal mij de notities doorgeven. Ik heb het met hem afgesproken. Trouwens, ik kon me toch niet concentreren.

ANNA : 't Is al goed. Ik versta dat ! Moet je nog eten ?

INES : Ja, ik zie scheel van de honger.

ANNA : De een ziet hier scheel van de koppijn, de ander van de honger...Vraag maar aan Lea dat ze een koppel eieren bakt met de rest van de koude aardappelen. Mijn hoofd staat nu niet naar koken. Je kan nog wat soep warmen ook. En je moet niet teveel zeggen tegen Lea hoor.

INES : Hoezo zeggen ? Valt er dan iets speciaals te zeggen ?

ANNA : Welnee, maar je weet hoe ze is ? Ze babbelt te veel en te graag, en als 't nodig is, zou ze er nog een stuk aanbreien ook. Er wordt al genoeg geroddeld in de parochie.

INES : Moeder, je spreekt in raadsels.

ANNA : Kom, ga nu maar eerst eten, straks zijn tante Gisèle en nonkel Robert hier.

LEA : *(Komt net binnen)* Ha, dag Inès. Was de school al gedaan ?

INES : De univ Lea ! Ze kijken daar niet zo op je vingers hoor. Als je er niet bent, is dat je eigen verantwoordelijkheid.

ANNA : Lea, wil je de rest van de aardappelen bakken met een ei of twee ? Inès heeft nog niet gegeten. *(Tot Inès)* Er staat ook nog wat kervelsoep in de koelkast; warm ze maar op als je er zin in hebt.

(Op het moment dat Lea en Inès naar de keuken willen vertrekken, gaat de bel.)

LEA : De bel ! Zal ik opendoen ?

ANNA : Laat maar, ik ga wel. Het zullen zeker Robert en Gisèle zijn. Kijk eens of er nog van die chocoladekoekjes in huis zijn.

(Anna af naar de gang. Lea en Inès af naar de keuken. Anna komt op met Robert en Gisèle)

Kom, geef jullie jassen maar, dat ik ze weghang. *(af met de jassen en terug)* Ik ben blij dat jullie hier wat vroeger zijn, dan kunnen we nog 't een en ander bespreken voor dat de begrafenisondernemer hier is.

GISELE : Ja en dat het niet té lang duurt; ik heb mijn afspraak met de pedicure al moeten afzeggen.

ROBERT : *(cynisch)* Wat een ramp Gisèle ! We hebben nu echt wel wat anders aan ons hoofd dan je voeten en de kleur van je teennagels ! *(tot Anna)* Is Dirk niet thuis?

GISELE : *(tot Robert)* Boer !

ANNA : Ja, ja, maar hij is even gaan liggen. Hij had vlammende hoofdpijn.

GISELE : Van de spanning zeker ? Ik heb vannacht ook geen oog dichtgedaan en Robert nog minder. Je leest het hele dagen in de kranten, maar als het in je eigen familie gebeurt, kan je het niet geloven. In een vingerknip ligt heel ons leven overhoop. 't Is toch waar hé ?

ROBERT : In een vingerknip was haar leven voorbij. Dat is nog wat anders Gisèle.

GISELE : *(tot Robert)* Ja, je hebt gelijk. Ik bedoelde het niet zo, dat weet je wel. Moet dat echt altijd op die hatelijke toon ? *(tot de anderen)* Hebben jullie er al eens over nagedacht ?

ANNA : Nagedacht ? Waarover ?

GISELE : Wel, over de begrafenis natuurlijk... over de dienst ... hoe laat en waar we de maaltijd gaan geven. Hoeveel taxi's we nemen.

(Dirk komt binnen en geeft Robert en Gisèle een hand.)

ANNA : *(tot Dirk)* Zo rap terug ? Is 't al een beetje over ?

DIRK : Een beetje wel, maar ik kan niet stil liggen; 't zijn de spanningen van de laatste dagen. *(tot Gisèle en Robert)* Op het bureau was het trouwens ook weer een heksenketel. Ik kan daar absoluut niet meer tegen. Is er koffie ?

ANNA : Lea heeft juist verse gezet. Pas een beetje op wat je zegt als ze erbij is hé, want ze gebaart van kromme haas, maar intussen ... *(wijst op haar oren)*. Iedereen moet onze zaken niet weten. 't Is al erg genoeg zo !

LEA : *(komt op)* Zal ik de koffie brengen ?

ANNA : Ja, doe maar Lea, we kunnen hier allemaal een goeie opkikker gebruiken. Wil je er een cognacje bij Robert ? Het zal je goed doen.

(Anna zet de kopjes op tafel en neemt de fles en glazen. Lea gaat naar de keuken om de koffie.)

GISELE : We waren juist aan het bespreken hoe we alles zouden regelen; dat we 't een en ander overeenkomen voordat Martens hier is. Wat denken jullie van een dienst om elf uur ?

ANNA : Om elf uur ? Waarom niet om tien uur dertig, zoals van pa en ma ? Elf uur ... dat gaat nogal een stuiver kosten hoor.

GISELE : We gaan dat direct horen van Martens. Robert moet een beetje aan zijn positie denken. Dat begrijp je toch ?

ANNA : Ik vind tien uur dertig meer dan genoeg. Dirk, wat zeg jij ervan ?

(Lea komt binnen met de koffie.)

LEA : *(tot Robert en Gisèle)* Dag madame, dag mijnheer. Mijn innigste deelneming. Dat zijn nogal dingen hé ? 't Leven kan wreed zijn, zeg ik.

ROBERT : Dank je wel Lea. ...'t Is niet rechtvaardig ! Waarom zij ? En dat er zoveel anderen rondlopen die veel beter van de wereld weg zouden zijn. Maar nee, 't moest juist haar overkomen... Ze heeft niet veel geluk gehad in 't leven.

ANNA : Zet maar neer Lea, de rest doen we zelf wel.

LEA : Ze moet zeker in slaap gevallen zijn.

ROBERT : Hoe bedoel je ?

LEA : Of uitgeweken voor een beest dat overliep. Er waren toch geen anderen bij het ongeluk betrokken ?

ROBERT : Dat zijn allemaal veronderstellingen Lea. Wees maar gerust, de politie zal dat nog wel verder onderzoeken. Tegen ons zeggen ze ook niet veel. In het belang van het onderzoek zogezegd.

LEA : Ja, die mannen laten hun tong niet pellen. Allez, sterkte gewenst. *(af)*

ANNA : Zie je wel hoe er al gespeculeerd wordt ?

ROBERT : Dat is niet te vermijden. 't Zal wel vanzelf voorbijgaan. Er gebeurt elke dag wel wat om over te kletsen. Hoe minder je erop reageert, hoe beter. Volgende week hebben ze al een ander been om aan te knagen. Kijk maar naar de politiek! Over de grootste schandalen schrijven ze hooguit twee dagen en als er intussen wat anders gebeurt, is het vorige rap vergeten.

ANNA : Ja, dat is zeker waar. *(Tot Dirk)* Kom, zeg ook eens je gedacht.

(Inès komt binnen. Ze eet een boterham uit het vuistje en groet Robert en Gisèle met een handgebaar.)

DIRK : Waarover ?

ANNA : Waarover ? Waarover ? Over de begrafenis natuurlijk. Wat denk jij ? Tien uur dertig of elf uur ? *(gebaart naar Dirk: wil je ook een cognac ?)*

DIRK : Nee, nee, geen cognac voor mij. Straks heb ik nog meer hoofdpijn. Voor mij is het allemaal goed ... maar laat ons een beetje overeenkomen voordat Martens hier is. Je weet hoe ze zijn die begrafenisondernemers,... van alles het beste en het duurste. Voor hen kan het niet op en ze profiteren natuurlijk van de situatie.

ROBERT : 't Is het laatste wat we voor haar kunnen doen.

DIRK : Precies ! Dat is het wat ik bedoel. In die emotionele momenten kijkt een mens niet op een euro, en dat weten die mannen maar al te goed.

ANNA : Bij zo'n dramatisch overlijden misbruiken ze de gevoelens van de familie. Da's algemeen bekend.

GISELE : Ik ben daar allemaal niet zo zeker van... Ik vind dat we toch voor een dienst moeten zorgen waar niets op te zeggen valt. Een mis om elf uur met het koor van de vrouwenbond.

INES : Jezus ! Dat nest belegen sopranen ! Noem je dat gekerm zingen ? Het snijdt verdorie door merg en been.

GISELE : *(negeert Inès)* En een warme maaltijd heeft toch ook meer klasse dan belegde broodjes of koffiekoeken.

DIRK : Varkensgebraad met groentenkrans zeker ? Alles uit dozen. En nonnensoep.

GISELE : Nonnensoep ?

ANNA : Ja, van die groene die naar niets smaakt, gemaakt van al de overschotjes van heel de week.

GISELE : Overdrijf niet zo ! In de feestzaal van “De Gouden Karper” is het eten heel goed en niet eens zo duur. Wat zeg jij ervan Robert ?

INES : Feestzaal ? Valt er iets te vieren ?

DIRK : Inès ! Moei je er niet mee. Moet jij trouwens niet studeren ?

GISELE : Ida zal toch wel een flinke cent opzij gezet hebben zeker ? Waar zou zij haar geld aan uitgegeven hebben ? Zeker niet aan kleren of aan andere luxe. Ik heb haar maar één keer op reis weten gaan; vier dagen naar Barcelona.

ROBERT : We gaan nu toch nog niet beginnen zeveren zeker ! Vergeet niet dat het de begrafenis van onze zuster is die we aan het regelen zijn. Misschien kunnen we ons eens afvragen hoe zij het zou gewild hebben. Tenslotte is zij het waar alles om draait. Of niet soms ?

GISELE : Wat ze zou gewild hebben ...? Wat een vraag ! Wie zegt dat zij daarover heeft nagedacht ? Niemand weet toch op voorhand dat hij gaat verongelukken

(Even valt er een pijnlijke stilte.)

ANNA : Laat ons afwachten wat Martens voorstelt. Die mensen hebben ervaring met zo'n dingen. We kunnen misschien een koude schotel nemen met brood. Dat valt niet van zo hoog en het smaakt altijd.

INES : Vooral bij een onverwacht overlijden.

GISELE : Of kalkoenfilet in champignonsaus met kroketjes. Iedereen lust dat....

INES : Foie-gras met truffels en kaviaar zal te duur zijn zeker ? Of we kunnen een barbecue houden, da's altijd gezellig. 't Weer moet meewillen natuurlijk.

DIRK : Inès, godverdomme, wat is dat met jou ? Leer je dat aan de univ ? Een beetje meer respect zou gepast zijn !

INES : Volledig akkoord. De vraag is alleen : wie heeft hier te weinig respect voor wie?

ANNA : *(sussend)* Inès: toch, hou je scherpe tong maar een beetje in bedwang. Ik begrijp je niet. Wie heeft hier geen respect ?

INES : Denk er maar eens over na ma. *(boos af)*

Gesprek tussen Ida en Moeder (flashback)

MOEDER : Ida, je drinkt teveel. Het is een slechte gewoonte. Voor je het weet kan je niet meer zonder.

IDA : Och moeder toch, overdrijf niet zo. Het helpt om die molen in mijn hoofd stil te zetten en om 's nachts te slapen. Wat maakt het trouwens uit ? Kom, neem ook een glas. Dat ontspant. In je eentje drinken is deprimerend. Rood of wit ?

MOEDER : Hetzelfde als jij; de fles is nu toch open.

IDA : *(Na lange stilte terwijl ze drinken)* Hield je eigenlijk nog van pa ?

MOEDER : Houden van ... wat is dat ? Mensen gebruiken teveel grote woorden. "Houden van" en "liefde" en "voor altijd" worden te veel en te vlug gezegd. Het zijn woorden voor in de boekjes. Je moet er voorzichtig mee zijn.

IDA : Je antwoordt niet op mijn vraag moeder. Ik wil weten of je niet meer van pa hield? En was het daarom dat hij ook niet van mij hield ?

MOEDER : Hij hield wel van je ... op zijn manier ... zo veel als hij kon. Hij was een goed mens. Vergeven heeft hij geprobeerd, maar vergeten ... Je was het levende bewijs van ...

IDA : Van ? ...

MOEDER : Van mijn misstap. Als hij naar je keek, zag hij die andere. Je hebt zijn ogen. Hij herkende niets van zichzelf in jou. Het moet hard geweest zijn voor hem. Je begrijpt dat toch. Pa was maar een simpele man, maar hij had zijn trots en die was fameus gekwetst. In mijn tijd gingen de mensen niet zo licht over ontrouw van een vrouw.

IDA : Kwel je niet zo moeder. Waar de liefde verflauwt, hebben beiden schuld.

MOEDER : Schuld is ook zo'n woord waarmee je moet oppassen. Pa hield van mij, heel veel zelfs, maar hij vond geen woorden om het mij te zeggen, niet eens gebaren. Of zelden toch. 't Was niet zoals nu dat alles open en bloot in de boekjes staat, hoe je de andere graag moet zien. Trouwens, pa was er ook de man niet naar. Waar zou hij het geleerd hebben ? Zeker in zijn huis niet. En ik, dwaze kalle, ik hunkerde naar zoete woordjes, ik hunkerde naar een streling. Ik wilde een man die mij graag zag, zoals in de cinema en in de romans. Ik verlangde naar een warme man die zot liep van de goesting, die met mij

speelde, die teder was en sterk tegelijk. Zoals in “Gejaagd door de wind”. Hoe onnozel was ik !

IDA : Wij dromen allemaal van de liefde moeder ! Wees toch niet zo hard voor jezelf !

MOEDER : Pa was een trouwe echtgenoot en een goede vader, maar hij vroeg zich niet af wat ik wilde, wat ik nodig had. Hij was content met ons leven en hij dacht van mij hetzelfde. Ik kon op de duur niet meer tegen die sleur : het huishouden met twee kleine kinderen aan mijn rok, de zaterdag in het bad, de zondagmorgen boterkoeken, wandelen als het goed weer was en als het regende thuis blijven, koffie drinken en kaarten. Ik liep de muren op.

IDA : Kon je niet gaan werken of zo ? Om uit je isolement te geraken.

MOEDER : Werken ? Ik ? Zonder opleiding zeker ... En om ergens te gaan kuisen had ik geen zin. Pa zou het trouwens niet gewild hebben. De mensen vonden dat ik dankbaar moest zijn ; een brave man die zijn geld afgaf en niet in de cafés zat. Hij onderhield de hof en hij was goed voor Robert en Annaatje. Ze waren zijn oogappels. Ik weet het, ‘t lag aan mij, ik wilde teveel. Maar ik heb ervoor geboet.

IDA : En toen ontmoette je die andere ... Moeder, stop ermee. Jij hebt ervoor geboet en ik ook. Ik voelde het als hij naar me keek. Mij pakte hij niet vast zoals Robert en Anna. Met mij speelde hij niet. Kon ik het helpen dat ik zijn kind niet was ? Kon ik het verdomme helpen ? Een kind vraagt niet om op de wereld te komen. Een kind wordt zelden iets gevraagd, zeker niet om geboren te worden. Heeft mijn echte vader zich eigenlijk ooit afgevraagd hoe ik het zou vinden om te moeten opgroeien zonder hem ? Heeft hij eigenlijk wel geweten dat je zwanger was ? Weet hij dat ik besta ?

MOEDER : Ik heb het hem geschreven, maar ik ben niet zeker of hij de brief ooit ontvangen heeft. Hij vaarde de hele wereld rond. Ik heb eens een kaartje gekregen uit Valparaiso. Ik wist begot niet eens waar dat lag. Ik ben naar de bibliotheek geweest om het in een wereldatlas op te zoeken. Later heeft hij nooit meer iets laten horen.

IDA : Nooit aan abortus gedacht ?

MOEDER : Ida !

IDA : Zeg me niet dat abortus in jouw tijd niet gebeurde.

MOEDER : Dat zeg ik niet. Het gebeurde. In achterkamers. Je hoorde er vreselijke verhalen over. Het was iets voor slechte vrouwen. Het was gevaarlijk en strafbaar. Ik zou het nooit gedaan hebben.

IDA : Misschien was je leven dan anders verlopen, zouden jij en pa gelukkiger zijn geweest.

MOEDER : Misschien ... Alhoewel ... ik was toch heel blij met je. Je was zo'n mooi en braaf kindje. Als ik een abortus had laten doen, zou ik je nooit gekend hebben. Ik zou nooit geweten hebben of je een jongetje was of een meisje ... hoe je eruitzag, hoe je lachte, hoe lekker je rook ... Nee, het heeft mij nooit gespeten dat je er was. Echt niet.

IDA : Misschien heeft hij nooit geweten dat je zwanger was. Wat voor zin zou het trouwens gehad hebben ? Je was getrouwd en je bent het gebleven. Was hij getrouwd ?

MOEDER : Hij beweerde van niet, maar ... Mateo De Souza heette hij. Hij was fregatkapitein.

IDA : Romantisch ! Precies wat je wou ! Waar ligt Valparaiso ?

MOEDER : In Chili. Hij was een Portugees.

IDA : Lijk ik op hem ?

MOEDER : Het is veertig jaar geleden. Kind toch ! Weet ik veel ? Misschien. Hij had ook van die mooie donkere ogen. Je karakter heb je zeker van mij.

IDA : Ach !

MOEDER : Je bent gevoelig, maar je toont het niet. 't Zit allemaal vanbinnen. Je kropt alles op.

IDA : Uit angst. Om niet nog meer gekwetst en afgewezen te worden. Zoals door pa.

MOEDER : Je overdrijft Ida. Pa hield ook van je, op zijn manier. Waarom trouw je eigenlijk niet.? Er zijn kandidaten genoeg !

IDA : Met de postmeester zeker ! Hij is al zo boeiend als zijn stempels en hij ruikt naar zweet. Ik moet er niet aan denken.

MOEDER : En Frank Muylle ? Die was toch niet zo saai ? En 't was nog een knappe vent ook.

IDA : Ik was niet verliefd op hem, versta dat toch eens ! Trouwens, minder dan een jaar later is hij getrouwd met Liliane Staes. Zo lang heeft hij dus toch niet getreurd

om mij. Mateo De Souza. Mooie naam ! Hoe zag hij er eigenlijk uit ? Beschrijf hem eens.

MOEDER : Ida ! Het is al zo lang geleden. Ik herinner me niet veel meer. Hij was een kop groter dan ik. Hij had mooie donkere ogen en slanke, sterke handen. De rest ben ik vergeten.

IDA : Heb je geen foto ? Ik wil hem zo graag eens zien.

MOEDER : Waarom toch ? Laat het verleden rusten. Ik kan het niet aan. Al die pijn, de schaamte, 't komt allemaal weer boven. Ik heb pa veel verdriet gedaan en de familie keerde zich natuurlijk van mij af. 't Was allemaal mijn schuld en dat liet ze duidelijk merken.

IDA : Het spijt me, maar ik heb het recht te weten wie mijn vader was. Zonder die kennis ontbreekt er een stuk van mij, ben ik onvolledig. Het is een afschuwelijke leegte die ik wil opvullen. Ik moet weten wie hij was, dan weet ik misschien ook wie ik ben. Heb je een foto ma ? Al is het maar een gezicht op een foto, ik moet hem zien.

MOEDER : Ik wist dat die vragen ooit zouden komen en je kan niet geloven hoe bang ik er voor was. Ze halen alle wonden weer open.

IDA : Het zal je goed doen om erover te praten. Geloof me ma ! Vroeger praatten de mensen nooit over gevoelens. Ze schaamden zich en ze kenden er geen woorden voor.

MOEDER : Misschien heb je wel gelijk Ida. Ik weet het niet. Vroeger was alles zo anders ! Ik heb er een. (foto) Je mag ze hebben. Wacht ! *(haalt een vergeelde foto uit een ... en geeft ze aan Ida.)*

IDA : Is hij dat ? Is dat mijn vader ?

MOEDER : Pa was je vader. Hij heeft voor je gezorgd.

IDA : Tegen zijn zin !

MOEDER : Dat mag je niet zeggen. Hij heeft zijn best gedaan. Hij had van ons weg kunnen gaan, maar hij is gebleven en hij is voor ons blijven zorgen. Hoeveel zouden er dat gedaan hebben denk je ?

IDA : *(Bekijkt de foto gretig)* Ik heb zijn ogen... Ik zie het, het is duidelijk, ik ben zijn dochter. Hij is mijn vader, maar ik ken hem niet en hij kent mij niet. Misschien

komt er ooit een dag dat wij elkaar ontmoeten. *(Tot moeder)* Zou dat geen wonder zijn ma ? Ik begrijp dat pa het moeilijk had met mij.

MOEDER : Pa is aan mijn kant blijven staan, hij heeft mij beschermd tegen de familie ...zo'n man was hij, een goede man. Hij heeft het niet verdiend wat ik gedaan heb. Nee, die schande heeft hij niet verdiend.

IDA : Ik heb zijn liefde gemist. Ik voelde altijd dat hij minder van mij hield dan van Robert en Anna en dat deed pijn ma. Wat weet een kind nu van liefde en ontrouw ? Het hangt aan zijn ouders, onvoorwaardelijk. En daarmee punt uit ! *(Kijkt naar de foto)* Lijk ik op hem ma ? Ik vind van wel. Ik vind dat ik op hem lijk. Kijk naar zijn ogen ! Het is een knappe man. Op deze foto toch. Ik zou hem zo graag ontmoeten, al was het maar één keer; de stukken van de puzzel zouden op hun plaats vallen en misschien zou ik dan wat meer rust vinden.

MOEDER : Zet dat maar uit je hoofd Ida ! Hij weet misschien niet eens dat je bestaat en hij zal zelf ook wel veel veranderd zijn, verouderd. Hij moet al een flink stuk in de zeventig zijn. Wie weet leeft hij nog ?

IDA : Misschien is hij getrouwd en heb ik halfbroers en halfzussen zonder dat ik het besef.

MOEDER : Wie weet ? Het is zoveel jaar geleden Ida, zet toch die spoken uit je hoofd. Rakel het verleden niet op. Wie weet hoe teleurgesteld je zou worden. Als hij nog leeft en getrouwd is, zal zijn vrouw wel niet gelukkig zijn met een dochter die zo opeens uit de lucht komt vallen. Wat zouden jullie trouwens tegen elkaar zeggen ? Je spreekt niet eens dezelfde taal ?

IDA : We zouden mekaar wel verstaan ma. We zouden niet zoveel woorden nodig hebben. De taal van het bloed verstaat iedereen ! Misschien weet hij wel dat ik besta en verlangt hij er ook naar mij te kennen.

MOEDER : Maak je niet teveel illusies Ida. Het leven is geen sprookje met een happy end. Ik weet het, ik heb het ondervonden.

Anna, Dirk en Inès in de huiskamer / Ze bladeren in een fotoalbum.

INES : Ik denk niet dat tante Ida erg gelukkig was

ANNA : Inès toch ...Hoe kom je daar nu bij ?

INES : Zomaar ... Ze was nooit echt vrolijk of zo. Kijk maar eens naar die foto's.
Nergens lacht ze, geef toe.

ANNA : Onzin ! Ida was gewoon van het serieuze type. Je hebt zo'n mensen. En zeg maar gerust dat ze ook geen gemakkelijk beroep had. Alle dagen die verweende tieners voor je neus waar je aardrijkskunde en Frans aan moet geven.

INES : Ze had beter een andere job gezocht !

DIRK : En die azijnpisser van een directeur ! Ze heeft er meer dan genoeg over verteld.
Als hij haar kon koeioneren met een slecht rooster, zou hij het zeker niet gelaten hebben.

INES : Waarom is zij eigenlijk nooit getrouwd ?

ANNA : Hoe kan ik dat nu weten ? Nooit de ware tegengekomen zeker ?

DIRK : Ze had nochtans kans genoeg. Ik weet zeker dat die zoon van Gilbert Muylle die nu kinesist is, fameus werk van haar gemaakt heeft. En Mark Devoogt, de postmeester heeft ook lang een oogje op haar gehad, zeker weten, maar ja, ze vond er nooit een goed genoeg.

ANNA : Volgens mij was het dat niet.

INES : Ze zal niet verliefd geweest zijn zeker.

ANNA : En toen hij 't wachten beu was, is hij getrouwd met de dochter van melkboer Staes. Hij heeft daar een ferme slag geslagen. Staes zit er warmpjes in en Liliane is zijn enig kind.

INES : Toch ben ik er bijna zeker van dat tante Ida ongelukkig was. Eenzaam vooral. Vraag me niet waarom, ik voelde het zo. Ze lachte niet veel. Haar ogen stonden ook altijd een beetje triestig.

DIRK : Inès, overdrijf niet zo. Ongelukkig, eenzaam ... Voor de ene mens weegt het leven zwaarder dan voor de andere en je kiest er niet voor. Waar wil je nu eigenlijk naartoe met dit gesprek ?

INES : Nergens. Een mens mag zich toch wel vragen stellen ? Misschien miste ze haar vader ?

ANNA : Zij had een vader. Een goeie !

INES : Ik heb nochtans altijd gehoord dat bompas niet veel van tante Ida moest weten omdat zij het kind van een ander was.